

Vedlegg B - Sammenfatning av høringsuttalelser til endringssøknad

Endringssøknaden av 13.7.2021, med søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for de aktuelle endringene, ble sendt på høring 30.11.2021. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 23.1.2022. Farsund kommune ble bedt om å legge endringssøknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort to ganger i avisa Lister, 9.12.2021 og 8.1.2022, og i Norsk lysingsblad.

Følgende myndigheter, organisasjoner og privatpersoner ble direkte orientert om høringen av NVE:

AGDER ENERGI NETT AS
AGDER FYLKESKOMMUNE
AKER BP ASA
Alcoa Norway ANS Lista
Ane Grete Larsen
Arnt Olav Penne
Bjørn Victor Thorkildsen
DNT-sør
ERLING MAGNE KNUSTAD
Farsund kommune
Fortidsminneforeningen i Vest-Agder
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER
HANANGERMONA GRUNNEIERLAG SA
Innbyggere på Kviljo v/Erling Knustad
Kari Marie Swensen
Naturvernforbundet i Agder
Norges Bondelag – Agderkontoret
Norsk Ornitologisk Forening avd. Vest-Agder
Norsk Ornitologisk Forening Vest-Agder, Lista lokallag
Oddbjørn Kvia
Ove Kvia
Per Eirik Jensen
R. Tonnessen
Ragnhild Senum
Statnett SF
STATSFORVALTEREN I AGDER
Telenor Kabelnett
TeliaSonera Norge AS
TOR ERLING AULIE
Trygve W. Jensen
Vest-Agder Bonde- og Småbrukarlag
Vest-Agder Natur og Ungdom

I tillegg videresendte LREP høringsbrevet til alle berørte grunneiere og rettighetshavere.

Uttalelsene med LREPs kommentarer er sammenfattet under. LREP inkluderte i sine kommentarer til høringsuttalelsene et fellessvar om temaene magnetfelt, overdekning og termiske forhold. Det gjengis ikke her, men kan leses på NVEs nettsider www.nve.no/5117/A.

Myndigheter

Farsund kommune (21.03.2022) vedtok i kommunestyremøte i å gi følgende høringsuttalelse:

Farsund kommunestyre stiller seg positiv til endringsøknad om oppgradering av spenningsnivå til 300 kV med følgende merknader:

1) *Det forutsettes at det i anleggskonsesjonen til LREP inntas vilkår om at bygging av anleggene ikke kan starte før det foreligger godkjent reguleringsplan.*

2) *Kabelen må legges på minimum 1,5 meter på dyrka mark der grunneier krever det.*

3) *Avlingstap må fullt ut erstattes i samarbeid med uavhengig faginstans. Farsund kommune er en av Agders største jordbrukskommuner. Kablene som skal bygges mellom Lundevågen og Lista næringspark går gjennom svært viktige jordbruksarealer og innebærer 1) skade på dyrka mark med inntektstap og vesentlige driftsulemper for berørte jordbruksforetak i anleggsfasen og 2) varige restriksjoner (klausulering) i 6 meter bredde langs kabeltrase.*

Endringsøknad juni 2021 inneholder en rekke opplysninger og detaljer som ikke har vært kjent tidligere. Negative konsekvenser knyttet til anleggsarbeidet viser seg å være større enn tidligere formidlet. Dette gjelder størrelse på berørt areal langs kabeltrase (18 m bredde), omfang av midlertidige anleggsveier over dyrka mark, antall anleggsområder langs kabeltrase (4 områder i tillegg til trafostasjonsområdene) og antall skjøteplasser for kabler (11 skjøteplasser). NVE forutsetter i ekspropriasjonstillatelsen 30.06.2020 at Lista Renewable Energy Park, LREP AS forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneier/rettighetshavere. Utvalget er opptatt av at berørte grunneiere likebehandles og vurderer at erstatning for avlingstap og driftsulemper i anleggsfasen, samt kompensasjon for klausulering/båndlegging av areal, må fastsettes gjennom skjønn. Utvalget frarår å gi LREP tillatelse til forhåndstiltredelse både av hensyn til gjennomføringen av skjønn og av hensyn til en kortest mulig anleggsperiode.

4) *Grunneier med omsøkt eller påbegynt infrastruktur gis økonomisk erstatning der kabeltrase påfører grunneier tap eller merutgifter.*

5) *Tidspunkt for arkeologisk utgraving og anleggsperiode legges mellom to vekstsesonger.*

6) *Farsund kommune mener at LREP må stille bankgaranti for erstatning for berørte grunneiere for påbegynt, men ikke fullført anleggsarbeid – i fall insolvens og oppløsning av selskapet.*

7) *Forhold knyttet til matjord:*

Vilkårenes pkt. 10 i anleggskonsesjonen omhandler MTP-plan (miljø-, transport- og anleggsplan). Planen sier ikke noe om håndtering av matjord som skal brukes videre i jordbruksproduksjon, det stilles kun krav om rapportering av dyrka/dyrkbar jord som omdisponeres. Utvalget viser til nasjonal jordvernstrategi og mener det bør presiseres i MTP-planen at matjord skal fjernes skånsomt og tilbakeføres på eiendommen den hører til. Planen må godkjennes av landbrukskontoret i kommunen som sitter på best kompetanse vedr. jordsmonnet i kabeltraseen. Matjord må ikke inngå som del av blandede masser som flyttes under anleggsarbeidet. Utvalget viser også til at det er registrert forekomst av PCN, potetcystenematode, på berørte eiendommer på Kviljo og Nesheim. Det gjøres oppmerksom på Mattilsynet sine krav til flytting av jord på eiendommer som er registrert i Mattilsynets PCN-registeret.

LREP kommenterer til hvert enkelt punkt:

1. LREP forventer at det settes vilkår om godkjent etablering i industriområdet.

2. Endelig overdekning på kabler må detaljprosjekteres når spenningsnivå er valgt. Det vil benyttes minimum 1,0m overdekning i dyrket mark iht. bransjestandard og dette vurderes å være tilstrekkelig til å drive normalt jordbruk over.
  - 3+4. LREP forutsetter at erstatninger blir fastsatt gjennom forhandlinger eller senere skjønn iht. gjeldende prinsipper.
  5. LREP mener at å sette krav om at arbeider utføres utenfor vekstsesongen vil gi store utfordringer for fremdrift og utførelsen av arbeidene. De viser også til at de har gjort flere tiltak for å minimere ulempen under anleggsperioden:
    - Det er søkt om å legge traseen i kommunal vei på Hellemyra fremfor i dyrket mark.
    - Det er søkt om endringer på Nesheim etter dialog med grunneiere, hvor både veiplaner, dreneringsanlegg og masseuttak blir hensyntatt.
    - Det er gjort innsats for å samkjøre prosjektet med kommunens planlagte gang- og sykkelsti.
    - Det søkes om å bygge anlegget med betongkanal (OPI-kanal), som LREP mener er positivt for landbruket i anleggsfasen da grøfta fortløpende kan fylles igjen og det er mindre behov for lange, åpne grøfter.
- De viser også til at grunneierne av landbrukseiendommer ble tilbudt kulturminneregistrering på sine eiendommer oktober 2021, men det ble nektet graving.
6. LREP vil fortløpende utbetale erstatninger ettersom frivillige avtaler blir inngått og tinglyst. Krav til utbetaling av erstatninger som skal utmåles ved skjønn forutsettes ivaretatt i skjønnsprosessen.
  7. Konkrete innspill tas med videre til arbeidet med MTA-planen, nevnte forhold forutsettes ivaretatt i MTA-plan. LREP forventer at NVE sender MTA-plan på høring til relevante instanser dersom det er nødvendig.

Agder fylkeskommune (20.01.2022) viser til at de tidligere har varslet et behov for å gjennomføre arkeologisk registrering langs hele traseen. De har blitt bedt om å gjøre dette, men viser til at det er vanskelig å få tillatelser fra grunneierne til å gjennomføre registreringene, slik at arbeidet ikke er ferdig. Det har blitt gjort undersøkelser langs noen deler av traseen, og det er påvist to nye automatisk fredede lokaliteter, et kokegropfelt og en boplass med datering fra eldre bronsealder og til folkevandringstid. I tillegg blir fire automatisk fredete kulturminner berørt av planområdet. Kulturminnevernavdelingen anser det som høyst sannsynlig å finne flere automatisk fredete kulturminner i de delene av planområdet som ennå ikke er undersøkt. På de resterende delene av traseen er undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 ikke oppfylt. Fylkeskommunen gjør også oppmerksom på at det må søkes dispensasjon for fredete kulturminner som kommer i konflikt med tiltaket.

Videre uttaler fylkeskommunen seg til vannforskriften og gjeldende vannforvaltningsplaner, og de påpeker at beskrivelsen av avbøtende tiltak i de berørte vannforekomstene mangler referanse til vannforskriften og miljømål, og hvordan miljømålet for de berørte vannforekomstene sikres. Ved nye tiltak i vann må det også vurderes om vannforskriften § 12 kommer til anvendelse, og fylkeskommunen ber om at dette gjøres.

Videre skriver de at bekkene som krysses er fiskeførende for anadrom fisk, og at kabelen går nær våtmarksområder som er viktige for fugl på trekk og/eller som overvintringsområder, som er særlig sårbare for forstyrrelser. De mener det derfor må vurderes å sette vilkår i disse områdene, for å unngå gjennomføring av anleggsarbeider i løpet av vinter og vår.

De opplyser også om at ved kryssing av fylkesveier må det søkes om gravetillatelse. Der hvor kabelen skal følge fv. 470 er det også regulert for gang- og sykkelvei. Dersom kabelarbeidet skal gjennomføres

samtidig med bygging av gang-/sykkelvei, vil det naturlige være at fremføring av kablene inngår som del av gjennomføringsavtale og byggeplan. Om kablene legges i et eget prosjekt må det grunnet nærhet til fylkesveien, søkes om gravetillatelse. Det er i så fall viktig at kablene legges slik at de ikke er til hinder for bygging av ny sykkelvei.

Angående friluftsliv så er de opptatt av at det sikres tilgang til attraktive områder også i anleggsfasen. Videre forutsetter de at ødeleggelser av terreng og landskap utbedres etter at anleggsfasen er over. Om det skal etableres midlertidige anleggsveier, så bør det vurderes om hvorvidt disse i ettertid kan inngå i turstinettet på Lista.

LREP kommenterer at bekkekryssingene anses å ha midlertidige negative konsekvenser i anleggsperioden og berørte vann, og konsekvensene er ikke vurdert som «forringelse» i forskriftens forstand. De viser også til at det er søkt til Statsforvalteren i Agder for kryssinger av vassdrag, og de legger til grunn at nødvendige vurderinger (f.eks. etter vannforskriften § 12) samordnes med denne prosessen.

LREP har tidligere hatt dialog med fylkeskommunen om kryssinger av veier, og mener dette vil bli ivaretatt i detaljprosjekteringen. De har tett dialog med kommunen om gang- og sykkelvei, men dersom kabelen skal legges i denne så må prosjektene sammenfalle i tid. Alternativ trasé utenfor gang- og sykkelstien vil ha stor nok avstand for å ikke senere komme i konflikt med etablering av denne.

Opprettholdelse av adkomst til berørt friluftslivsareal og nødvendige sikringstiltak langs anleggsarbeidet vil ivaretas. LREP mener også det ikke må legges en generell begrensning for anleggsarbeidene vinter og vår, fordi det vil føre til store utfordringer med prosjektets fremdrift.

Ang. midlertidige anleggsveier skriver LREP at de vil å benytte, og ev. ruste opp, eksisterende veinett. Behovet for adkomst er i hovedsak i dyrket mark og her vil midlertidige veier fjernes etter anlegget er etablert, slik at det igjen kan dyrkes på arealene. LREP ser derfor ikke store synergimuligheter med turstinettet i området.

Statsforvalteren i Agder (07.02.2022) kan ikke se at de foreslåtte endringene i konsesjonen til LREP vil være i konflikt med nasjonale eller viktige regionale miljøinteresser. De vil like vel peke på noen forhold som bør ivaretas i en endret konsesjon.

Statsforvalteren har mottatt søknad om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og fritak fra kravet i vannressursloven § 11 om å bevare vegetasjonsbeltet. De viser til at det er lagt inn en alternativ trasé ved kryssing av Oteråna enn i opprinnelig konsesjon. Søknaden er ikke ferdig behandlet ennå.

De viser også til at de har innsigelse til planforslaget for område reguleringen ved Hellemyra. Dette kan få betydning for arealbruken i hele planområdet, inkludert den delen av området som transformatoren er tenkt plassert i.

LREP kommenterer at de vil ha dialog med Statsforvalteren for å utarbeide detaljene omkring krysning ved Oteråna.

De viser også til at selve stasjonsanlegget er konsesjonspliktig og unntatt plankrav. LREP vil også påpeke at området hvor Hellemyra transformatorstasjon er planlagt ligger innenfor planforslagets område BAA1 og det er ikke kommet innsigelser direkte knyttet til dette området.

Nettselskaper

Glitre Nett (GN), tidl. Agder Energi Nett, (23.1.2022) skriver at selv om de ikke er direkte involvert i denne saken, så vil planene og hvordan disse nettanleggene blir bygget kunne påvirke hvordan GN kan utvikle det regionale distribusjonsnett i området.

GN har siden søknaden ble behandlet opprinnelig mottatt en rekke forespørsler om tilknytning av nytt større forbruk i området. Per januar 2022 vurderer ikke GN at en ny transformering mellom transmisjonsnett og deres regionalnett er rasjonelt, men de utelukker ikke at det kan bli en hensiktsmessig løsning i fremtiden. GN anbefaler derfor at uavhengig av om det bygges alternativ A eller B, så bør det planlegges slik at det i fremtiden vil være mulig å utvide 300 kV-anlegget med ett til to bryterfelt uten at planlagt anlegg må bygges om i stor grad. Et konkret innspill er at det i alternativ A ikke er planlagt 300 (420) kV samleskinne i Hellemyra transformatorstasjon, men «direkte» tilknytning mellom 300 (420 kV) kabler og 300/132 kV transformatorer. GN anbefaler som minimum at anlegget i Hellemyra transformatorstasjon plasseres og designes slik at det vil være mulig å etablere 300 (420 kV) samleskinner med minimum seks bryterfelt på et senere tidspunkt uten at planlagt anlegg i Hellemyra transformatorstasjon må bygges om i betydelig grad og at dette kan gjøres uten å medføre lengre stans i kraftforsyningen til Lista Renewable Energy Park.

LREP kommenterer at de i Lista transformatorstasjon har tatt med seksjoneringsfelt og koblingsbryterfelt etter ønske fra Alcoa. På den måten har en utvidet arealet mellom dagens koblingsanlegg og Vollmonaveien. Det vil ifølge LREP være fysisk mulig senere å få på plass flere 300 kV bryterfelt, men det vil kreve omlegging av internveien/Vollmonaveien inn til Alcoa sitt anlegg. Med seksjoneringsfelt og koblingsbryterfelt vil en slik utvidelse være lettere kraftteknisk å gjennomføre i ettertid.

I alternativ A har LREP vurdert om de også skulle ha et koblingsanlegg på 300(420) kV-siden, men dette ble ikke tatt med da LREP ikke har behov for det. De har derfor kun søkt om kabelfelt. Imidlertid er det fysisk plass til et anlegg med seks bryterfelt øst for dagens transformatorsjakter, og det er også mulig å sette opp uten at en må koble ut hele stasjonen i en periode.

Statnett (21.1.2022) viser til tidligere uttalelser, og poengterer igjen at det er behov for å temperaturoppgradere 300 kV-ledningene mellom Kvinesdal og Lista for å kunne gi tilknytning til det planlagte forbruket til LREP. Statnett har startet planleggingen av dette.

Statnett er positiv til at de omsøkte 300 kV-transformatorene bygges etter Statnett-standard (300 MVA og omkoblebare til 420 kV), og til de øvrige endringene i Lista stasjon som muliggjør seksjonering.

Statnett mener det er lite rasjonelt å velge alternativ A. De viser til at det er sannsynlig at det på sikt vil være aktuelt å reinvestere Lista stasjon med nedtransformering til 132 kV til eksisterende og nye kunder. De mener derfor at 132 kV forsyning fra Lista stasjon er mer i tråd med den langsiktige nettutviklingen i området. Statnett anbefaler å holde alle 300/420 kV anlegg samlet i én stasjon, inkludert transformering til 132 kV. Statnett tar sikte på å belyse fremtidig nettutvikling i regionen i en områdeplan for Sør-Rogaland og Agder, som skal utarbeides i 2022.

I dag er ikke Lista stasjon og 300 kV-ledningene fra Kvinesdal til Lista definert som transmisjonsnett. På sikt kan endringer i nettet i området medføre at disse anleggene eller deler av anleggene innlemmes i transmisjonsnett, f. eks som følge av tilknytning av flere kunder eller tilknytning til Agder Energi Nett sitt 110 kV-regionalnett i området. Dette vil innebære at Statnett må overta anlegg som høyst sannsynligvis må reinvesteres for å kunne tilfredsstille kravene til transmisjonsnettanlegg. Dersom alternativ A velges og bygges, kan det bety at Statnett også må overta de planlagte 300 kV-kablene bort til Hellemyra og deler av Hellemyra stasjon, gitt at disse anleggene innlemmes i

transmisjonsnettet. Statnett mener det vil være lite rasjonelt å ha to transmisjonsnettpunkter så geografisk nær hverandre, gitt forbruksnivået i området. Dessuten planlegges Hellemyra bygd som et forenklet industrianlegg uten et eget 420 kV koblingsanlegg med samleskinner på Hellemyra, noe som vil gjøre at også dette anlegget må bygges om til transmisjonsnettstandard ved en eventuell omklassifisering. Dette vil være en unødvendig samfunnsøkonomisk kostnad. Statnett mener heller ikke at forbruksnivået på næringsparken tilsier behov for 300/420 kV-forsyning.

LREP kommenterer at de mener alternativ A gir en kraftteknisk sett bedre løsning ved at transformeringen kommer nærmere lastuttaket. Det virker positivt på stabiliteten til nettet, fordi en oppnår høyere kortslutningsytelse og dermed et sterkere nett. Høyere spenning gir også lavere tap i overføringene. Løsningen fører til behov for mindre areal ved Lista transformatorstasjon, som antas å være fordelaktig ved senere omklassifisering og ombygging her.

LREP har forståelse for at Statnett er opptatt av at anleggene senere kan bli definert som transmisjonsnett. De skriver at anlegget per nå er planlagt med to større industrikunder, og de mener derfor det ikke er sannsynlig med behov for omklassifisering og overtakelse av anlegget.

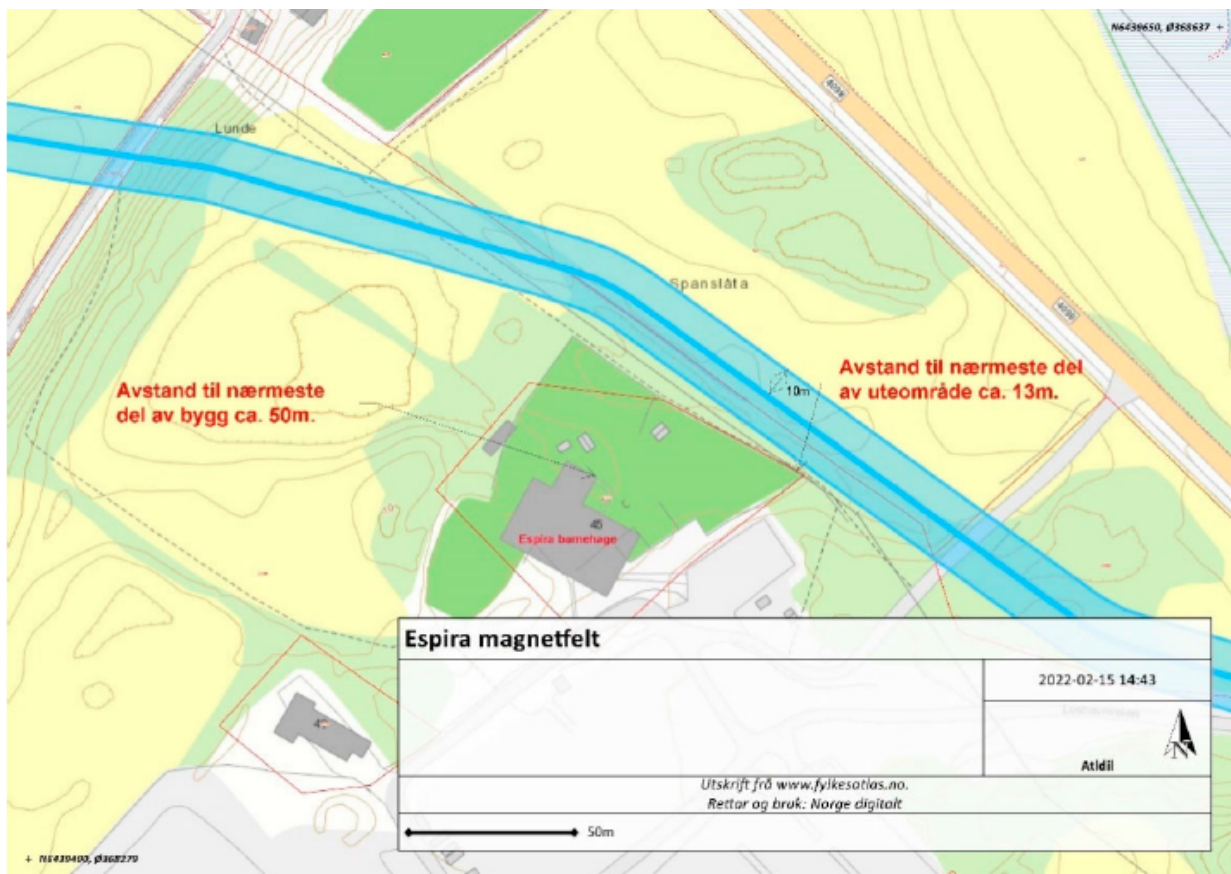
Når det gjelder koblingsanlegget på Hellemyra, så viser de til kommentarer til GN sitt innspill. Det er ikke aktuelt for LREP, men det er fysisk plass og teknisk mulig å senere etablere et 300(420) kV koblingsanlegg på Hellemyra.

Bedrifter og organisasjoner

Trias AS (02.12.2022) har ingen merknader til traseen, da denne nå ikke kommer i konflikt med byggeplaner på deres eiendom.

Espira Husebyparken (12.01.2022) skriver at den planlagte kabelen ligger helt i grensen til barnehagen. De er bekymret for strålefare fra kabelen, og ber om mer informasjon rundt dette. De ønsker primært at kabelen skal flyttes lenger bort fra grensen til deres barnehage. De er bekymret for at en kabel kan føre til at færre ønsker å benytte seg av barnehagen, noe som igjen kan gi betydelig økonomisk tap for Espira.

LREP kommenterer at de har søkt om en traséendring i området, og bakgrunnen er at opprinnelig trasé kommer i konflikt med infrastruktur (Vann/avløp og telenett), og kjente kulturminner. Grunneier (Alcoa) foretrekker også justeringen. Kabelanlegget planlegges med god avstand mot både barnehagens uteområde og bygningsmasse. Det er i kart målt 13 meter fra nærmeste del av barnehagens lekeområde til senter på trasé og ca. 50 meter til nærmeste del på bygning.

Telenor Norge (11.01.2022) skriver at de nye kablene vi føre til mange kryssinger og nærføringer med Telenors kabelnett i området. De skriver at det kan bli behov for flere vernetiltak eller omlegginger i telenettet. Omfanget vil være avhengig av systemjordingen som velges for anlegget. Etablering av et spolejordet 132 kV nett vil gi behov for vesentlig mindre vernetiltak og enklere omlegginger, enn hva et direktejordet 300 kV nett vil kreve.

Så lenge kryssinger etableres i henhold til gjelde forskrifter og REN-anbefalinger, og utbygger er villig til å betale for nødvendige omlegginger og vernetiltak i Telenors nett, har de ingen øvrige kommentarer til søknaden.

LREP kommenterer at de vil ha dialog med Telenor under detaljprosjekteringen, og at de vil bekoste nødvendige omlegginger.

Aker BP (20.01.22) skriver at petroleumsvirksomheten på Valhall-feltet er avhengig av forutsigbar tilførsel elektrisk kraftforsyning fra land, via Alcoas nettanlegg på Lista. Aker BP legger til grunn at tilknytning av Lista REP ikke går på bekostning av innmeldt og påregnelig kraftbehov til petroleumsvirksomheten som allerede er knyttet til nettet på Lista. Aker BP legger også til grunn at installasjonsarbeidet og arbeid med kabeltraseer ikke vil ha negativ innvirkning på forsyningsikkerheten til Valhall-feltet.

LREP kommenterer at endringsøknaden gjelder en allerede gitt anleggskonsesjon. Verken det konsesjonsgitte alternativet eller de to alternativene beskrevet i endringsøknaden ha noen negativ innvirkning på forsyningsikkerheten til Valhall-feltet. Ved ombygging av dagens 300 kV koblingsanlegg vil en ivareta forsyningen til Aker BP sine anlegg. LREP skriver at de forholder seg til dagens anlegg, og ikke mulige fremtidige anlegg.

Alcoa (20.01.2022) skriver at Alcoa og LREP tidligere har inngått tilknytningsavtale. De har ingen merknader til justert kabeltrasé. Når det gjelder flytting av transformering til Hellemyra, har de heller ingen konkrete merknader, men de vil på generelt grunnlag understreke viktigheten av at valgt utbyggingsløsning må være forenlig med videreutvikling av anlegget til Alcoa. Området rundt Alcoa Lista egner seg svært godt til videre industriutvikling, og fremtidig nettkapasitet ved anlegget må legges til rette for at denne utviklingen skal kunne realiseres.

LREP kommenterer at endringsøknaden omfatter utvidelse av koblingsanlegget på Lista transformatorstasjon, med seksjoneringsbryter og koblingsbryterfelt. Dette er etter ønske fra Alcoa, og vil gjøre det lettere å utvide koblingsanlegget med fremtidige felt dersom det blir aktuelt. Dersom transformeringen flyttes til Hellemyra, vil det redusere arealbehovet ved Lista stasjon, som kan være positivt for industriutviklingen.

Agder Bondelag (23.01.2022) uttaler at det er viktig at grunneiere blir lyttet til i prosessen, ikke bare i trasévalg, men også i den praktiske gjennomføringen for å redusere ulemper. Det bør være et overordnet mål at kabelen legges slik at den er til minst mulig ulempe for landbruket, både i anleggsfasen og i driftsfasen, i tillegg til at tap av matjord må minimeres. Bondelaget er positive til å bygge 300 kV kabel, fordi den avgir mindre stråling og mindre varme, og derfor kan legges dypere i terrenget. Økt dybde reduserer ulempene med grøfter/drenering osv. Skjøtepunkter må også legges på steder som er til minst mulig ulempe for bruken av arealene i ettertid. Bondelaget forutsetter også at tiltakshaver håndterer avtaler og erstatningsoppgjør på en rydding, transparent og rask måte. Arealer som ikke lenger kan brukes til matproduksjon må gis full erstatning, og avlingstap under anleggsfasen og avlingstap som følge av jordpakking må også erstattes fullt ut.

Jorda på Lista er av høy kvalitet, og de forutsetter også at anlegget skal føre til minimalt tap av dyrka eller dyrkbar jord. Om endelig plan medfører noe omdisponering av dyrka eller dyrkbar mark ber de NVE om å legge sterke føringer på hvordan omdisponert matjord tas vare på, f.eks. kan det settes krav om å etablere ny jord på andre (nye) arealer.

LREP kommenterer at skjøteplasser blir som vist i endringsøknad, og de forventes å i all hovedsak plasseres utenfor dyrket mark. LREP skriver at de vil forsøke å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere, men dette har til nå i liten grad ført frem. De omsøkte endringene er i hovedsak etter innspill fra grunneiere. LREP skriver at kabelanlegget ikke fører til permanent omdisponering av landbruksjord. Berørt areal er i kommunedelplanen avsatt til industri, men brukes i dag til jordbruk.

Privatpersoner

Arne Edvin Nesheim (16.01.2022) skriver at kablene fortsatt går gjennom gårds- og bruksnr. 16/161. Han ønsker at kabelen flyttes til en annen plass og er ikke interessert i å ha kabelen på sin eiendom. Nesheim skriver at området ikke kan brukes til turistformål som planlagt, og det vil ikke være mulig å bo over eller ved siden av en kabel med så mye energi.

LREP kommenterer at de har hatt en dialog med grunneier for å se etter alternative traseer over eiendommen, men siden dette ikke har ført fram er det ikke søkt om alternative traseer i dette området. Eiendommen er i kommuneplanen avsatt til fremtidig fritids- og turistformål, og LREP er ikke kjent med at det foreligger konkrete planer for eiendommen. På denne eiendommen er kabelen planlagt lagt i eksisterende vei, slik at det er vei og veigrøft som blir berørt av byggeforbudsbeltet. LREP skriver at de mener at disse arealene vurderes som lite aktuelle for oppføring av bygninger.

Ove Kvía (17.01.2022) er grunneier av gnr./bnr. 23/18 og 23/24. Han har innspill til flere punkter han mener burde utredes nærmere:

1. Det er stor sandflukt på Kviljo, og han mener det er sannsynlig at den planlagte kabeldybden på én meter ikke er tilstrekkelig, og at den kan komme til å bli synlig på jordoverflaten.
2. Han skriver at kabelen vil kunne avgi varme, og det er viktig å få tall på hvor høy temperaturen vil kunne bli, og i hvor stor grad det vil kunne tørke ut jorden. Uttørking kan gi stor negativ påvirkning på landbruksjord, og han mener dette ikke er i tråd med satsingen på jordbruk. Det er dessuten viktig å ikke bygge ned dyrka mark.
3. Økt temperatur kan føre til at kornet over traseen blir modent tidligere, og drysse av før kornet på resterende del av jorden blir modent. Det kan gi avlingssvikt og økonomisk tap for bøndene.
4. Han spør om strålingsfare for mennesker og dyr som befinner seg i umiddelbar nærhet er konsekvensutredet og hensyntatt.
5. Han savner en vurdering av hvordan de planlagte skjøtepunktene/koblingsboksene kan være til hinder for gårdsdriften ved bearbeiding og innhøsting.
6. Det kan være en konflikt med eksisterende vanningsanlegg.
7. Han klager også på søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, og kan ikke godta at det påbegynnes noen form for graving (inkludert arkeologiske utgravinger) før det er avklart hva som kommer i andre enden av kabelen på Lista næringspark. Han mener også erstatningsbeløpet må være utbetalt før arbeidet startes.
8. Han har overtatt gården nylig. Det er lagt vann, strøm og septikanlegg til ny driftsbygning. Den nye driftsbygningen er ca. 100x25 meter, og i tillegg planlegger han to plansiloer, som blir 40 + 40 meter med skillevegg mellom. Den nye kabelen er planlagt på samme sted som driftsbygningen. Han mener en kabel bør legges tett opp mot vernegrensen til Lista landskapsvernområde.

Generelt omtaler han at både planområdet på Lista flyplass og kabeltraseen berører et område med stor landbruksaktivitet. Han mener at det planlagte tiltaket vil gi nedbygging av landbruksjord og store negative konsekvenser for landbruket, og det derfor ikke bør få tillatelse.

Han mener generelt at det bør gjøres en bedre utredning av A) Konsekvenser for landbruk (uttørking, sandflukt, strålingsfare, om elstrømgjerde er forenlig med kabelen, og størrelse på avlingssvikt), B) konsekvenser for naturmangfold og C) konsekvenser for klima.

LREP viser til at spørsmål 1–4 er kommentert i felleskommentarene. Skjøtepunkter er omtalt i endringssøknadens kapittel 6.3.8 og i vedlegg K1. Krysskoblingsanlegg/skjøteplasser vil være en kum med fotavtrykk 0,6x1 meter, eventuelt et skap med noe mindre fotavtrykk. LREP skriver at de har tilstrebet å flytte kummer/skap bort fra dyrket mark, og at dette er avklart som mulig for alle, med unntak av skjøteplass nr. 3. Her er vil endelig plassering avhenge av fremdriften til den planlagte gang- og sykkelstien, men det antas at også denne vil kunne plasseres i veiskulder eller fylling. Kvia er berørt av en skjøt i grensen mellom sin eiendom 23/18 og naboeiendom 23/1. Her er det søkt om å plassere kum/skap i eiendomsgrensen, slik at det ikke vil være til hinder for landbruksdriften.

LREP skriver videre at kabelanlegget i området er flyttet bort fra veien for å unngå nærføring med vanningsanlegg. Det kan bli et krysningspunkt med dagens vanningsanlegg helt øst på Kviljomarkan, men LREP mener dette er uproblematisk. Løsningen med kabel i støpt kanal vil også gjøre at senere drift og vedlikehold av rør over eller under kabelanlegget er enklere.

For spørsmål om driftsbygning så viser LREP til at de har hatt dialog med grunneier og foreslått justeringer av traseen, uten å komme til enighet. LREP har derfor valgt å beholde konsesjonsgitt trasé på eiendommen og mener grunneier har gode tilpasningsmuligheter for å finne alternativ plassering av driftsbygningen, f.eks. nordøst for utskilte boligtomt.

Jan Ove Rosland (16.02.2022) har sendt inn en uttalelse som i all hovedsak er lik som Ove Kvias, med unntak av punktene knyttet til driftsbygningen. Han ber i tillegg om at kabeltraseen bør vurderes å flyttes til vernesonen.

LREP viser til kommentarer til Ove Kvias uttalelse. De kommenterer også at det er søkt om endringer på Roslands eiendom, som er beskrevet i endringssøknadens kapittel 6.3.3. Den omsøkte endringen vil gi kortere kabeltrasé på eiendommen og mindre konsekvenser for fremtidig utbygging av campingområdet. LREP mener dette er positivt for grunneiers interesser.

Tor Erling Aulie (15.01.2022) er grunneier av gnr. 23, bnr. 10. Han er bekymret for, og uenig i, at LREP skal få ny tillatelse til tilknytning av Lista næringspark. Han mener at det økte spenningsnivået medfører at det må foretas en ny konsekvensutredning hvor det belyses hva dette betyr for mennesker, planter og dyr, og at økt spenningsnivå også vil bety noe for strålingsfaren. Han lurer videre på hvordan varme fra kabelen vil påvirke ???, og om det økte spenningsnivået vil forsterke dette ytterligere. Eierne av den fulldyrkede jorden er av den mening at dette vil ha skadelig påvirkning på jordsmonn, avlinger og økonomisk utbytte. Han mener også at det er et tankekors at kabelen ikke skal ligge dypere enn én meter, og spør om den kan bli påvirket av jordbruksmaskiner.

Han viser videre til at ekspropriasjonstillatelsen ikke er tatt i bruk, og at den nye tillatelsen som behandles på nytt har så store endringer at han mener NVE bør forlange en ny konsekvensutredning av hele traseen.

Videre tar han opp at det ikke er avklart hva ledningen skal brukes til. Han mener det er usikkert om det blir etablert virksomheter i Lista næringspark, og dette forsterkes av innsigelsene Statsforvalteren i Agder har til forslag til reguleringsplanen for næringsparken (vedlagt uttalelsen). Dette mener han også bør tas høyde for i NVEs vurderinger. Avslutningsvis mener han at søknaden fra LREP ikke bør innvilges.

LREP viser til fellessvar for temaene magnetfelt, overdekning og termiske forhold. Videre kommenterer de at det i endringssøknadens kapittel 6.3.4 er det beskrevet en endring av traseen på Aulies eiendom, og at endringen er omsøkt pga. planer om utvidelse sørover av jordet på eiendommen. Justeringen ville ført til at anlegget ikke kom i konflikt med planlagt gravearbeid. Denne utvidelsen er nå allerede gjennomført, og traséjusteringen er derfor ikke nødvendig. De ønsker derfor å beholde konsesjonsgitt trasé på denne eiendommen. Videre skriver de at det er nødvendig å utføre kulturminneundersøkelser på eiendommen.

Olav Olsen (16.01.2021) skriver at det høsten 2021 er gjennomført en justering av vernegrensen til Lista landskapsvernområde med ca. 60 meter, og han mener at kabeltraseen burde gå nærmere grensen.

LREP kommenterer at justeringen av vernegrensene ble utført etter at endringssøknaden ble sendt inn sommeren 2021. LREP mener at vernegrensen er flyttet ca. 16 meter. LREP sier at de har vært positive til å gjøre den aktuelle justeringen, men har ikke fått inngått avtale med grunneier. De mener derfor det ikke er hensiktsmessig å søke om justeringer her. Det er ingen konkrete byggeplaner på eiendommen, og LREP mener at grunneier har gode tilpasningsmuligheter til ev. fremtidige byggeplaner.

Trygve W. Jensen (21.01.2022) viser til tidligere uttalelse, sendt 16. april 2021 til Atle Dillerud. En oppsummering av uttalelsen er inkludert i LREPs kommentarer til høringsuttalelsene:

Innsender viser til dialog og korrespondanse under LREPs arbeid med grunnverv. Innsender er grunneier av 2/1 og 2/26 og har totalt fire berørte parseller langs Søndre vei fra Lunde mot Hauge. Grunneier har vært positiv til å plassere kabeltraseen langs Søndre vei (fv. 470) i gang- og sykkelstien som Farsund kommune planlegger langs veien.

Grunneier har på befaring og i e-post uttrykt for at de ikke ønsker kryssing over jordet på den østre teigen av 2/26, dette for å unngå begrensinger for fremtidig bygging av boliger eller lignende på eiendommen. Grunneier har spilt inn forslag om å trekke traseen mot nordøst og over på naboeiendommen 6/278. Eventuelt flytte traseen ut i krysset mellom fv. 470 og fv. 4098 (Lundekrysset).

LREP kommenterer at det ikke er søkt om traséendringer på de berørte eiendommene. LREP har tett dialog med kommunen, og ønsker å legge kabelen i gang- og sykkelstien dersom det sammenfaller i tid. Traséforslaget er vurdert, men ikke omsøkt fordi den da ville kommet i konflikt med eksisterende VA-anlegg, elanlegg og/eller teleanlegg. I tillegg gir det kraftige bend i traseen, og det kan komme i konflikt med et stort kulturminne.

Ivar Malde (22.01.2022) viser til at vernegrensen mot Lista landskapsvernområde nylig er blitt korrigert, og det er ønskelig at traseen trekkes sørover mot den nye fredningsgrensen. Det vil være positivt å trekke kabelen så langt unna bebyggelsen som mulig.

Han viser også til at han syns LREP har hatt uakseptabel fremgangsmåte for å få grunneiere til å inngå avtaler, som han ikke mener oppfyller kravet om at de skal forsøke å inngå minnelige avtaler. Han mener at NVE ikke burde gi fornyet ekspropriasjonstillatelse når tiltakshaver benytter slike metoder for å nå sine mål. Det har heller ikke vært mulig å få klarhet i hvilken grad LREP påtar seg ansvar for konsekvenser prosjektet vil få for grunneiere/naboer. Han mener de har tilbudt dårlige avtaler, og ikke har gjort reelle forsøk på å inngå avtaler.

Videre viser han til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet sin brosjyre «Bebyggelse nær høyspenningsanlegg», som har oversikt over anslåtte magnetfeltnivå og avstand for ledninger med ulike spenningsnivå. Han mener at Rejlers sine beregninger ikke samsvarer med det som er lagt frem i den rapporten, og stiller spørsmål ved om kabelen kan gi magnetfeltnivå over 0,4 µT for bebyggelse. Han lurer på eventuelle helsemessige konsekvenser dersom anlegget driftes på 420 kV. Han mener også at den helsemessige/psykiske belastningen knyttet til strålingsfare, også bør tas med i vurderingen.

Videre tar han opp hva som vil skje med kabelen etter at den er tatt ut av bruk, og om anlegget skal fjernes eller bli liggende i bakken.

LREP kommenterer at Malde er nabo til kabeltraseen, med eiendom ca. 35 meter fra traseen. LREP mener det ikke er hensiktsmessig å søke om justering, da det medfører nye runder med høring etc. som vil forsinke prosjektet. Erstatningsspørsmål forutsettes håndtert i videre grunnforhandlinger eller ved skjønn, men LREP har ikke behov for rettigheter på Maldes eiendom.

Angående magnetfelt så påpeker LREP at verdiene omtalt i DSAs brosjyre gjelder luftledning, som generelt har mye større utstrekning av magnetfelt enn kabler.

Dersom anlegget senere skal legges ned, er LREP pliktig til å søke om dette iht. energiloven og energilovforskriften.

Esther og Erling Knutstad (22.01.2022) skriver at det blant grunneiere er stor motstand mot å legge jordkabel på eiendommene deres, og at de vil gi sin støtte til grunneierne. De er også bekymret for helsemessige problemer som kablene kan påføre dem, verdiforringelse for eiendommene, og negative konsekvenser for naturmangfoldet.

De mener at i tillegg til å ta hensyn til hekkende fugl i anleggsfasen, så bør det også tas hensyn til bøndene som driver matproduksjon og ikke drive anleggsvirksomhet i deres produksjonsperiode.

Videre ber de om at det også denne gangen må settes vilkår om at anleggsarbeidet ikke kan starte før kraftkrevende industri har fått tillatelser, og kontrakter er inngått. I tillegg må kablene ligge dypt nok, mer enn en meter, for å minske negative konsekvenser.

LREP kommenterer at Knutstad er naboer til traseen, og bor ca. 240 meter fra traseen. For forhold omkring magnetfelt, overdekning og varme vises det til fellessvar.

Et krav om at arbeidet legges utenfor vekstsesongen vil føre til store utfordringer for fremdriften, men LREP vil forsøke å begrense ulemper for jordbruket i anleggsfasen. Den planlagte anleggsløsningen med støpte betongkanaler fører til at grøften kan lukkes fortløpende fremfor at lange grøftestrek må stå åpne for kabletrekking, og LREP vurderer dette som positivt for landbruksdriften. LREP mener også forhold knyttet til oppstart av anleggsarbeider er ivaretatt i opprinnelig konsesjonsvilkår.

Ragnhild Senum (23.01.2022) viser til sine tidligere uttalelser, som hun står ved. I tillegg mener hun det er ulogisk å nå skulle gi konsesjon til kraftkrevende industri, med de endrede strømprisene. Det oppleves som unødvendig å ødelegge natur/grunnlag for matproduksjon uten å ha noe positivt strømmen skal brukes på. Senum er opptatt av det ikke må begynne å bygges før arbeidsplasser/industri er sikret, og at det ikke må eksproprieres før det er et reelt behov. Hun lurte også på om kablene kan gå i vann.

LREP kommenterer at Senum er nabo til kabeltraseen, med nærmeste del av eiendom over 200 meter fra traseen. LREP skriver at de mener den valgte kabeltraseen vil ha små konsekvenser for natur og landbruk.

Ane Grete Larsen, Kari Marie Swensen og Doris Tove Kristoffersen på vegne av D.M.

Kristoffersens dødsbo (22.01.2022) mener LREP ikke skal få konsesjon til å etablere elektriske anlegg. De mener at LREP ikke har konsekvensutredet kraftkrevende industriutbygging på flyplassen og kablet med hensyn til landbruk, natur og kulturlandskap. De mener at den planlagte industriutbyggingen vil innebære at det unike Lista-landskapet vil bli ødelagt for alltid, og at det ikke er til det beste for kommunens innbyggere.

De er berørt av kablet ved at den krysser private gårdsveier der de har bruksrettigheter, i tillegg går den gjennom turområdet. De er bekymret for magnetfelt og helsemessige konsekvenser av kablene. De mener at både mennesker, dyr og biologisk mangfold vil bli påvirket. Spesielt hester vil kunne få ødelagt naturlig adferd, og det er derfor svært uheldig at kabeltraseen skal krysse veier hvor det er mange ridende. De mener det ikke er godt nok lagt frem hvilke tiltak som kan gjøres for å begrense strålingen. De må krysse traseen flere ganger daglig i forbindelse med drift av gården, og aksepterer ikke å bli utsatt for magnetfelt.

Videre har de ikke tro på påstanden om at kabelanlegget ikke får noen konsekvenser for jordbruksdriften. De mener at hensynet til natur og matjord må veie høyere enn industri og arbeidsplasser. De mener kabeltraseen og kraftkrevende industri ikke er bærekraftig på Lista.

De ber om at NVE trekker tilbake konsesjonsvedtaket, og heller ikke gir konsesjon til de omsøkte endringene. Når det gjelder den konkrete traséjusteringen, ber de om at den gamle runesteinen som står i steingjerdet i grenen mellom Lunde og Huseby blir bevart slik den står i kulturlandskapet.

Når det gjelder ekspropriasjonssøknaden, så aksepterer de ikke å måtte avstå noen av gårdens rettigheter. De mener at en eventuell ekspropriasjon vil være mer til skade enn nytte for samfunnet, og at ulempene for grunneiere er større enn nytten for LREP, og at kravet i loven derfor ikke er oppfylt. De ber om at NVE ikke gir ekspropriasjonstillatelse. Dersom LREP likevel skulle få konsesjon og at grunn blir ekspropriert, og dersom tiltaket ikke blir gjennomført eller bortfaller i fremtiden, så krever de at alle rettigheter tilbakeføres til dem kostnadsfritt. Alle anlegg må fjernes og traseen tilbakeføres, på eksproprietens regning.

De ber også om at NVE ikke innvilger søknad om forhåndstiltredelse.

LREP kommenter at avstanden mellom kabeltraseen og eiendommen er ca. 80 meter. For magnetfelt vises det til fellessvar.

Når det gjelder veirettigheter skriver LREP at de er kjent med at det er uavklarte veirettigheter i området på Lunde, som skal opp for jordskifteretten. De har ikke søkt om endringer i traseen som fører til nye veikryssinger. LREP vil ivareta fremkommeligheten i anleggsperioden. Forholdet til runesteinen er avklart med fylkeskonservator.

Ane Grete Larsen og Hans Gjedrem Larsen (23.01.2022) har sendt inn en likelydende uttalelse som den over.

Morten Mosvold (23.01.2022) er eier av gnr. 9, bnr. 7 som berøres av ca. 1000 meter av kabeltraseen. Han føler at grunneierne blir kasteball for kommunen og en liten gruppe investorer som har høye tanker om drift av industri på gamle Lista flyplass. Han mener det er uforståelig at det kan igangsettes et prosjekt med ny kabel uten at det er avklart hvem som trenger strømmen. Han mener også det kunne vært rimeligere å legge sjøkabel enn jordkabel.

Videre skriver han at det tidligere har vært befaringsforbindelse med kabeltraseen, hvor han påpekte at kabeltraseen er i konflikt med vannrør, septikrør og telefonkabler. Videre tar han opp at anleggsarbeidet med et 18 meter bredt belte vil beslaglegge store områder og forringe produksjonen. Ved en eventuell ekspropriasjon vil han ha erstatningsareal. I tillegg ber han om at skjøtepunkter flyttes til enden av jordet. Han mener også én meter overdekning er lite, og lurte på hva som skjer om avdekkes fjell i bakken. Han krever også at eventuelle overskuddsmasser blir transportert til hans eiendom.

LREP kommenterer at det ikke er søkt om justert trasé på Mosvolds eiendom. Han er videre berørt av gang- og sykkelstien Farsund kommune planlegger. Dersom gang- og sykkelstien bygges, så vil kabelanlegget plasseres i denne, med unntak av skjøteplasser.

Et sjøkabelanlegg er dyrere, og er derfor ikke omsøkt av LREP. Når det gjelder kryssing og nærføring med VA-anlegg så vil dette detaljplanlegges i samarbeid med Farsund kommune. Løsningen med støpt betongkanal gir lettere drift og vedlikehold.

Erstatning for anleggsskader forutsettes ivaretatt i videre forhandlinger eller ved skjønn. LREP trenger bruksrettigheter på eiendommen, og kommer ikke til å overta eiendomsrettigheter. Skjøtegruppen må plasseres omtrent som angitt, på grunn av kabellengder. De vil tilstrebe å finne en løsning som berører landbruket minst mulig.

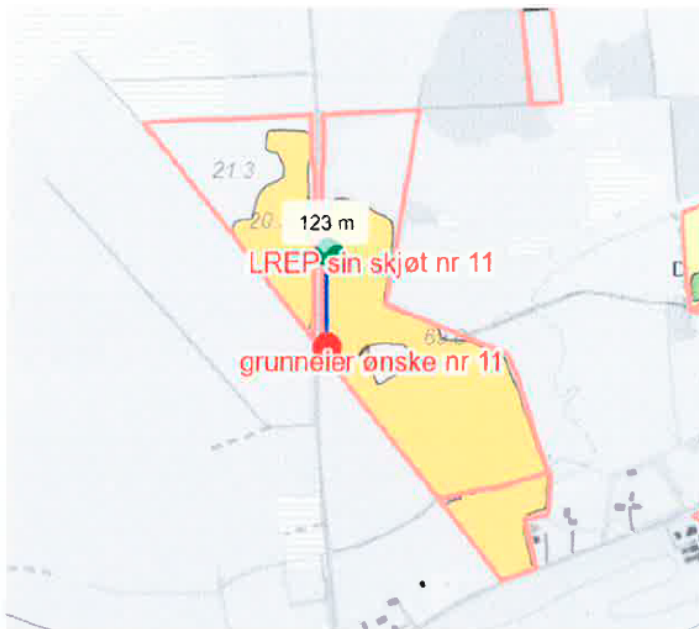
Anleggsbeltet på 18 meter skal ha plass til selve kabelgrøfta, opplagring av matjord, lagring av andre masser, anleggsvei og utstyr. LREP mener 18 meter er nødvendig, men vil etterstrebe å redusere dette

der det er praktisk mulig. Det blir bygget med minst 1 meter overdekning i dyrket mark, iht. bransjestandard. Dersom det oppdages fjell i grøfta, vil dette sprenges bort. Plassering av overskuddsmasser vil avtales, ev. kjøres bort fra eiendommen.

Bjørn Victor og Randi Thorkildsen (21.01.2022) driver gårdsbruk på gnr./bnr. 27/1 med flere, 26/1, 34. De mener det er lite bærekraftig å legge industrianlegg i produktive landbruksområder.

Før eventuelle arbeider startes på deres eiendom, krever de at det skal være enighet/avtale. Det er ingen som har forsøkt å komme i dialog med dem for å inngå avtale. De viser til tidligere befaring med LREP, men har ikke mottatt noen form for dokumentasjon i denne forbindelse. De ber også om at det ikke blir innvilget forhåndstiltredelse.

De mener endringene er positive ved at de legger kabler i veibanen fremfor dyrket mark. Men koblingspunkt nummer 11 er planlagt på deres dyrka mark. De foreslår å flytte dette punktet til eksisterende avkjøring, som vist på kartet under, da dette ikke vil ødelegge eksisterende grøftesystem, eller fremtidige grøftemuligheter. LREPs forslag med koblingspunkt midt i dyrka mark vil gi store ulemper for deres drift.

Thorkildsen er også grunneier på eiendom 26/1,34, som er en teig med veirettigheter på gårdsveien som fører fra Hellemyrveien inn til østre port på flystasjonen. De er avhengig av denne veien, og trenger den for sin helårsbruk av området.

Videre etterlyser de en konsekvensanalyse av kabelens påvirkning på landbruksdrift, uttørring, utarming, stråling etc. De mener også det er viktig at kablene blir lagt minst 1,5 meter dypt, og de krever at det stilles krav til istandsetting ved skade.

De er ikke positive til utbyggingen og nedbyggingen av landbruksjord, og de natur og miljøskader som kommer fra dette.

LREP kommenterer at forhold omkring magnetfelt, overdekning og varme er dekket av fellessvar. Videre skriver de at endringssøknaden reduserer traseen på eiendommen fra ca. 335 til ca. 60 meter. De mener at skjøtepunktet for kabelen må plasseres omtrent som anvist i endringssøknaden pga. kabellengder. Kabel vil ligge med én meter overdekning og krysskoblingskum/-skap vil kunne trekkes

bort fra dyrket mark. De skriver at skader og økonomiske tap skal erstattes. Erstatningsutmåling forutsettes løst ved forhandling eller ved skjønn.

Per Eirik Loftheim Jensen (23.01.2022) er grunneier på eiendom gnr. 24, bnr. 1 og 24/5, hvor det er søkt om endret trasé. Dersom det blir en 300 kV kabel så ber han om at denne følger opprinnelig trasé, da denne kan legges dypere og følge kommunens kloakkledning. Da unngår han å få to byggeforbudssoner på eiendommen.

LREP kommenterer at det er søkt om endringer etter dialog med grunneierne i området. Det er ikke detaljprosjektert hvor dypt en 300 kV kabel kan legges, men de antar at det uansett ikke kan være så dypt som kommunens VA-anlegg (3–4 meter). LREP har oppfattet at arealet hvor opprinnelig trasé er tegnet inn brukes til masseuttak, og en kabeltrasé i dette området vil føre til begrensninger for grunneiers utnyttelse av massene. LREP mener den omsøkte endringen er det beste alternativet.

Odny Karin Mathisen (23.01.2022) er primært uenig i at det skal etableres næringsområde. Hun støtter også grunneiere og bønder som ikke ønsker denne kabelen over eiendommene sine, og ber om at NVE ikke gir konsesjon til nettilknytning.

LREP skriver at de ikke vil kommentere forhold knyttet til planprosessen, da det ikke angår konsesjonsprosessen.

Rolf Helge Langseth (24.01.2022) skriver at kabelen og dens sikkerhetsavstand må ligge innenfor den sikkerhetsavstand som vil gjelde for fv. 470 med fremtidig sykkelsti.

LREP kommenterer at dette mener de er ivaretatt. Kabelanlegget vil legges enten i ny gang- og sykkelsti (om prosjektene sammenfaller i tid), eventuelt rett utenfor fyllingsfoten for planlagte gang- og sykkelvei. Hele kabelen vil uansett ligge innenfor veiens byggeforbudsbelte.

Ernst Ivar Oseassen (21.01.2022 og 23.01.2022) har uttalt flere ting knyttet til reguleringsplanen for området. Videre er han positiv til at kabeltraseen er lagt i kjørevei og ikke dyrket mark på hans landbrukseiendom. Han vil gjerne ha eksakte målsatte tegninger/begrensninger for sin eiendom, og fremtidige restriksjoner. Han viser til at det flyttes dyr mellom teigene på begge sider av gårdsveien, og lurer på hvordan dette kan løses. Videre tar han opp at LREP har kontaktet han for arkeologisk registrering av traseen på hans eiendom. Dette gikk han med på, men det skulle gjennomføres befaring først. Etterpå viser det seg at LREP har gjennomført utgravingen likevel, før befaring, og dette var ikke en del av avtalen. Han ønsker ikke slike tillitsbrudd i fremtiden. Han vil at det skal inngås skriftlig avtale før det gjøres noe mer arbeid på hans eiendom. Eventuelle tap eller skader på hans eiendom krever han erstattet fullt ut. Han krever at han på ingen måte bli økonomisk skadelidende som følge av utbyggingen, som han er negativ til.

Vedlagt uttalelsen er e-postkorrespondanse med LREP og bilder av utgravingen på hans eiendom.

LREP kommenterer at de legger til grunn at alle praktiske forhold under anleggsfasen vil ivaretas i MTA-plan og under utførelsen. Den valgte løsningen med betongkanal fører også til mindre behov for lange grøfter åpne over lenger tid. Eksakt kart er nå tilgjengelig, ettersom kulturminneregistreringen på eiendommen er ferdig. Videre skriver LREP at de vil jobbe med avtaleinngåelse. Erstatning av påførte tap fortsettes ivaretatt i forhandlinger eller skjønnsprosess. Når det gjelder kulturminneregistreringen så skriver LREP at de hadde oppfattet at grunneier ga tillatelse til dette muntlig, og de skriver at LREP ikke skal utføre arbeid uten at dette er avtalt.

Oddbjørn Kvia (23.01.2022) skriver at det ikke godtas en forhåndstiltredelse på hans eiendom eller det private veinettet han er deleier i. Ekspropriasjon må være ferdig, og erstatningsbeløp utbetalt, før arbeidet igangsettes. Han er fortsatt tvilende til at 300 kV-kablene ikke vil gi negativ varmepåvirkning

på anleggene. Tørke og sandflukt kan gi et irreversibelt avlingstap. Han er opptatt av at grunneiere må bli hørt. Tap av avling og båndlegging av områder kan hindre i fremtidig utvikling av eiendommene deres. Han opplever også at konsekvensutredningene er mangelfulle. Han mener planforslaget vil ha en negativ virkning for alle på Lista, og at det strider mot nasjonale mål og retningslinjer, samt etiske verdier. Han mener det er flere ulemper med tiltaket enn det er fordeler. Det er uklart hvor mange arbeidsplasser det vil skape, og hvorvidt det gir nytte for kommunen og innbyggerne og ikke bare utbygger.

Ellers har han vedlagt innspill han fremmet i sin klage av 20.04.2021 på NVEs opprinnelige konsesjonsvedtak.

LREP viser til fellessvaret om magnetfelt, overdekning og varme. Videre mener de at tiltaket er godt forenlig med videre landbruksdrift.

Innbyggere på Kviljo, v/Helge Oftebro og Robert S. Egra (20.01.2022) viser til høringsinnspill fra innbyggerne på Kviljo i forrige høringsrunde. De er negative til at det skal legges en større og sterkere kabel som skal føre mer strøm gjennom deres område.

LREP har ingen kommentarer ut over det som er omtalt i felleskommentarene.

Inger Stray Jensen (14.02.2022) skriver at hun ikke kan se at landbruksmyndighetene lokalt har fått mulighet til å uttale seg i saken, og disse er viktige for å gjøre de rette vurderinger av hvordan kabelen vil påvirke bønder og jordbruk. Videre tar hun opp at LREP ikke har lagt frem en økonomisk oversikt over hvordan tiltaket skal finansieres. Hun påpeker også at reguleringsplanen for området ikke er ferdig behandlet. Hun lurer på hvorfor det er slik at en privat utbygger kan få konsesjon av NVE uten at NVE stiller økonomiske krav eller krav til at kommunen har vedtatt den endelige reguleringsplanen. Hun mener det er uforståelig at NVE kan akseptere en så udemokratisk prosess med en så dårlig konsekvensutredning og gi hvem som helst en konsesjon for en kabeltrasé.

LREP kommenterer at landbruksutvalget uttalte seg i forrige høringsprosess, og at kommunen også har fått endringssøknaden på høring. Forhold rundt kostnader og finansiering er beskrevet i opprinnelig søknads kap. 4.7 og endringssøknadens kap. 10. Innspill til reguleringsplan håndteres av Farsund kommune i pågående prosess.